

BRUXELLES FINANCES ET BUDGET BRUSSEL FINANCIËN EN BEGROTING

SERVICE PUBLIC RÉGIONAL DE BRUXELLES
GEWESTELIJKE OVERHEIDSDIENST BRUSSEL

Audit coordonné pour les
OAA type 2 soumis au codex

- Législation / Codex
- En pratique
- Dossiers permanents
- Exercice Pilote 2025

Législation / Codex

Article 154 – le principe de l'audit coordonné

Le Gouvernement facilite la collaboration entre les acteurs de contrôle selon la méthode de «l'audit coordonné». Il favorise la coopération entre ces acteurs et l'échange des résultats du contrôle sur la base du principe de «l'audit coordonné» qui implique que les acteurs de contrôle concluent des accords entre eux pour rendre le processus de contrôle et d'audit efficace et efficient.

BRUSSELS FINANCES AND BUDGET

REGION DE BRUXELLES-CAPITALE
BRUSSELS HOOFDSTEDELIJK GEWEST

Législation / Codex

Article 159 – OAA 2: réviseurs d'entreprises

Dans le cadre de l'audit coordonné, les réviseurs d'entreprises mandatés auprès des OAA 2 sont chargés de la certification des comptes généraux des OAA 2.

Tant qu'un réviseur d'entreprises mandaté n'a pas été désigné pour la mission de certification dans un OAA2, la Cour des comptes reste chargée de cette certification.

En tant qu'auditeur de groupe, la Cour des comptes reçoit une copie des rapports établis par tout réviseur d'entreprises effectuant une mission de certification ou d'examen limité des comptes généraux d'une entité comptable de l'entité régionale.

Législation / Codex

Article 93 – Délais

*Le compte général de chaque OAA2 est établi par le comptable de l'OAA2 et certifié par un réviseur d'entreprises mandaté inscrit au registre public de l'Institut des réviseurs d'entreprises, conformément aux normes de l'Institut des réviseurs d'entreprises et aux dispositions de la présente ordonnance et ses arrêtés d'exécution, au plus tard **le 30 avril de l'année qui suit** celle à laquelle le compte se rapporte.*

Les fonctionnaires dirigeants de l'OAA2 transmettent, par voie électronique, le compte général, accompagné de la certification du réviseur d'entreprises mandaté, au(x) ministre(s) compétent(s) et à la Cour des comptes, au plus tard le 31 mai de l'année qui suit celle à laquelle ce compte se rapporte.

BRUSSELS FINANCES AND BUDGET

REGION DE BRUXELLES-CAPITALE / REGIONAL PUBLIC SERVICE
BRUSSELS HOOFDSTEDELIJK GEWEST

Législation / Codex

Article 155 – Dossier permanent

...tous les rapports d'audit et lettres de recommandation des cinq dernières années.

*Les **dossiers permanents** sont conservés dans un registre central.*

Chaque organisme ou acteur de contrôle concerné a accès au dossier permanent de l'organisme concerné, sans charges ou achat de logiciel spécifique.

BRUSSELS FINANCES AND BUDGET

REGION DE BRUXELLES-CAPITALE
BRUSSELS HOOFDSTEDELIJK GEWEST

Législation / Codex

Article 212 – Mise en œuvre

À l'exception des paragraphes 2 et 3 de l'article 205, la présente ordonnance entre en vigueur le 1er janvier 2025, étant entendu que les travaux autour du budget mentionné dans la partie 2 pour l'année 2025 se feront conformément aux règles de cette ordonnance.

Le Gouvernement peut décider de reporter l'entrée en vigueur des dispositions suivantes à une date ultérieure, mais qui ne peut être postérieure au 1er janvier 2026 : articles 16, 96, 143, 154 , 159, § 2, 164, § 4.

BRUSSELS FINANCES AND BUDGET

REGION DE BRUXELLES-CAPITALE
BRUSSELS HOOFDSTEDELIJK GEWEST

OPTIMIST

En pratique

- Single audit par un réviseur d'entreprises mandaté
- Obligatoire pour tous les OAA2 soumis au Codex à partir de l'exercice 2026 (audité début 2027)
Pas de phase test, mais phase pilote pour 5 entités pour l'exercice 2025 (audité début 2026)
- IRE effectuera des audits all-in-one: mission d'audit inclusif certification pour le 30/04/N+1
- Nouvelle mission: via nouveau cahier de charges, clause spécifique, ou lettre de mission supplémentaire d'audit

BRUSSELS FINANCES AND BUDGET

REGION DE BRUXELLES-CAPITALE
BRUSSELS HOOFDSTEDELIJK GEWEST

Dossiers permanents

➤ Besoin de constituer 2 dossiers:

❖ Dossier permanent « général » (via BFB):

- ✓ Les statuts
- ✓ Le budget voté (initial, arrêtés de transferts, ajustements)
- ✓ Les comptes annuels
- ✓ Les rapports de certification des 5 dernières années
- ✓ Tous les autres rapports d'audit (par exemple projets eur.) et toutes les lettres de recommandation des 5 dernières années
- ✓ Les risques identifiés par l'IF durant les 5 dernières années et leurs recommandations
- ✓ Les recommandations formulées par BFB durant les 5 dernières années
- ✓ La matrice de risques de l'entité

BRUSSELS FINANCES AND BUDGET

REGION DE BRUXELLES-CAPITALE
BRUSSELS HOOFDSTEDELIJK GEWEST

Dossiers permanents

- ❖ Dossier permanent d'audit de l'entité (via le réseau de l'entité)
 - ✓ contrats de bail
 - ✓ contrats d'emprunt
 - ✓ ... (documents sur des dossiers long terme à mettre à disposition)

BRUSSELS FINANCES AND BUDGET

REGION DE BRUXELLES-CAPITALE
BRUSSELS HOOFDSTEDELIJK GEWEST

OPTIMIST

Exercice pilote 2025

➤ Avantages:

- ❖ Mieux préparé pour l'exercice 2026 qui sera obligatoirement en single audit
- ❖ Réduction de la charge de contrôle pour les entités contrôlées
- ❖ Plus besoin d'approbation par le Ministre (uniquement transmission)
- ❖ Clôture de l'exercice 2025, inclusif certification, pour le **30/04/2026** (hormis les activités de transmission de données pour la consolidation)

Référentiels comptables

3 décembre 2024

more than auditors

Différents référentiels

Code des comptes annuels

- Des comptes annuels conformes aux principes énoncés dans le Code des finances publiques de la RBC et ses décrets d'application ;
- Les ABI de catégorie 2 sont soumis aux principes de l'audit coordonné ;
- Les comptes annuels préparés conformément au Code font l'objet d'un audit coordonné;
- Les comptes annuels préparés conformément aux principes du Code comprennent (cf. article 85)
 - 1° le bilan au 31 décembre ;
 - 2° le compte de résultat, établi sur la base des charges et des produits de l'exercice écoulé ;
 - 3° le compte des droits et obligations hors bilan au 31 décembre ;
 - 4° le compte rendu synthétique des opérations budgétaires de l'année tant en recettes qu'en dépenses ;
 - 5° l'annexe y afférant.

Différents référentiels

Code des comptes annuels

- L'annexe aux comptes annuels comprend au moins :
 - 1° un commentaire relatif aux règles de consolidation et d'évaluation adoptées ;
 - 2° un rapport sur les ventes et autres aliénations d'immobilisations corporelles et incorporelles intervenues au cours de l'exercice ;
 - 3° un rapport sur la transparence tel que visé à l'article 7, alinéa 1er de l'ordonnance conjointe de la Région et de la Commission communautaire du 14 décembre 2017 relatif à la transparence des rémunérations et des avantages des mandataires publics bruxellois.

Différents référentiels

Plusieurs entités (ABI 2) sont également tenues de préparer des **comptes annuels conformément au droit comptable belge (BGAAP)** et de les déposer auprès de la Banque nationale de Belgique.

Les BGAAP constituent un système de référence comptable **différent**. Cela signifie que :

- L'application d'autres règles d'évaluation et des règles d'imputation peut conduire à des résultats différents ;
- Une présentation différente du bilan et du compte de résultat (mapping) ;
- Ces comptes annuels sont soumis à la certification d'un auditeur (réviseur d'entreprise).
- Un rapport d'audit séparé sera délivré ;
- Cet avis n'est pas nécessairement le même que l'avis sur les comptes annuels selon le Code.

Merci pour votre attention !

Callens
Vandelanotte

more than auditors

Aanrekeningsregels
Wettelijk kader
Referentiekader

Inhoud

- De concrete verwezenlijkingen in 2024;
- Het besluit betreffende de vorm en de inhoud van de bijlage bij de jaarrekening;
- De herziening van het boekhoudkundige referentiekader op het platform SAP regionaal.brussels;
- Update van de omzendbrief met het oog op de toepassing van de boekhoudkundige regels;
- Stand van zaken betreffende de boekhoudregels;
- To do...

BRUXELLES FINANCES ET BUDGET
BRUSSEL FINANCIËN EN BEGROTING

SERVICE PUBLIC RÉGIONAL DE BRUXELLES
GEWESTELIJKE OVERHEIDS DIENST BRUSSEL

Concrete verwezenlijkingen in 2024

- De opstelling en publicatie van het besluit betreffende de vorm en de inhoud van de bijlage bij de jaarrekening;
- De herziening van het boekhoudkundige referentiekader op het platform SAP regionaal.brussels;
- Het structureren van de boekhoudfiches in Excelbestand;
- De actualisatie van de Omzendbrief met het oog op de toepassing van de boekhoudkundige regels waarin de Ordonnantie van 04 april 2024 houdende de Codex van de openbare financiën van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest voorziet.

BRUXELLES FINANCES ET BUDGET
BRUSSEL FINANCIËN EN BEGROTING

SERVICE PUBLIC RÉGIONAL DE BRUXELLES
GEWESTELIJKE OVERHEIDS DIENST BRUSSEL

De opstelling en de publicatie van het besluit betreffende de vorm en de inhoud van de bijlage bij de jaarrekening

Art 3 : De bijlage bij de jaarrekening van de boekhoudkundige Entiteiten (GOB en ABI's) omvat, in onderstaande volgorde van presentatie, minstens volgende gegevens en staten:

- Toelichtingen bij de rekeningen (markante boekhoudkundige gebeurtenissen);
- Toelichtingen bij de oprichtingskosten, (im)materiële vaste activa, financiële deelnemingen, door derden aangegane leningen of schulden die gewaarborgd worden met door de entiteit gestelde zekerheden.

BRUXELLES FINANCES ET BUDGET
BRUSSEL FINANCIËN EN BEGROTING

SERVICE PUBLIC RÉGIONAL DE BRUXELLES
GEWESTELIJKE OVERHEIDS DIENST BRUSSEL

De opstelling en de publicatie van het besluit betreffende de vorm en de inhoud van de bijlage bij de jaarrekening

Art 3 (vervolg) :

- Een afstemming tussen het boekhoudkundige resultaat en het begrotingsresultaat;
- Een tabel waarin de boekhoudkundige resultaten en het balanstotaal ARS en MAR afgestemd worden;
- Toelichtingen m.b.t. begrotingsfondsen (tabel);
- Toelichtingen m.b.t. verkopen van (on)roerende goederen en verslag daarover;
- Toelichtingen m.b.t. transparantieverslag;
- Een samenvatting van de waarderingsregels.

BRUXELLES FINANCES ET BUDGET
BRUSSEL FINANCIËN EN BEGROTING

SERVICE PUBLIC RÉGIONAL DE BRUXELLES
GEWESTELIJKE OVERHEIDSDIENST BRUSSEL

De opstelling en de publicatie van het besluit betreffende de vorm en de inhoud van de bijlage bij de jaarrekening

Art 4 : vorm en inhoud van de bijlage bij de geconsolideerde jaarrekening

- Een staat van de consolidatieperimeter;
- Een overzicht van de boekhoudkundige normen die van toepassing zijn op de gewestelijke entiteit;
- In geval van wijziging van de waarderingsregels, een samenvatting van die wijzigingen.

BRUXELLES FINANCES ET BUDGET
BRUSSEL FINANCIËN EN BEGROTING

SERVICE PUBLIC RÉGIONAL DE BRUXELLES
GEWESTELIJKE OVERHEIDS DIENST BRUSSEL

De opstelling en de publicatie van het besluit betreffende de vorm en de inhoud van de bijlage bij de jaarrekening

Art 4 (vervolg) : vorm en inhoud van de bijlage bij de geconsolideerde jaarrekening

- Balans, resultatenrekening, rekening van de niet in de balans opgenomen rechten en verbintenissen, samenvattende rekening van de begrotingsverrichtingen;
- Staat van het eigen vermogen en de belangen van derden;
- Toelichtingen m.b.t. verkopen van (on)roerende goederen en verslag daarover.

BRUXELLES FINANCES ET BUDGET
BRUSSEL FINANCIËN EN BEGROTING

SERVICE PUBLIC RÉGIONAL DE BRUXELLES
GEWESTELIJKE OVERHEIDSDIENST BRUSSEL

De herziening van het boekhoudkundige referentiekader op het platform SAP regionaal.brussels

- Actualisatie van 50 boekhoudkundige fiches, 20 informatiefiches en 30 boekhoudkundige fiches gestructureerd per thema;
- Het herziene referentiekader zal voorgelegd worden aan het Rekenhof en de vertegenwoordigers van het IBR ter validatie van het kader. Dit kader zal de basis vormen van de toekomstige certificering van de eindrekeningen.

BRUXELLES FINANCES ET BUDGET
BRUSSEL FINANCIËN EN BEGROTING

SERVICE PUBLIC RÉGIONAL DE BRUXELLES
GEWESTELIJKE OVERHEIDS DIENST BRUSSEL

De herziening van het boekhoudkundige referentiekader op het platform SAP regionaal.brussels

Het structureren van de boekhoudfiches in een Excelbestand

- De informatie wordt gecategoriseerd weergegeven :
 - ❖ Gewestelijk wettelijk kader, omzendbrieven.
 - ❖ Informatieve fiches.
 - ❖ Lay-outs.
 - ❖ Referentiekader.

BRUXELLES FINANCES ET BUDGET
BRUSSEL FINANCIËN EN BEGROTING

SERVICE PUBLIC RÉGIONAL DE BRUXELLES
GEWESTELIJKE OVERHEIDS Dienst BRUSSEL

De herziening van het boekhoudkundige referentiekader op het platform SAP regionaal.brussels

Het structureren van de boekhoudfiches in een Excelbestand

- Referentiekader, Excel :
 - ❖ De fiches krijgen een volgnummer;
 - ❖ Opzoeking op rekeningnummer uit het MAR, het ARS;
 - ❖ Opzoeking op basis van de economische code (ESR);
 - ❖ Duidelijke vermelding van de wettelijke basis en het aanrekeningsmoment in de boekhouding en in de begroting;
 - ❖ Directe link naar de gedetailleerde fiche met concrete voorbeelden.

BRUXELLES FINANCES ET BUDGET
BRUSSEL FINANCIËN EN BEGROTING

SERVICE PUBLIC RÉGIONAL DE BRUXELLES
GEWESTELIJKE OVERHEIDS Dienst BRUSSEL

De herziening van het boekhoudkundige referentiekader op het platform SAP regionaal.brussels

Het structureren van de boekhoudfiches in een Excelbestand

- DEMO
- Toegang tot sapregional voor revisoren mogelijk:
 - Toekenning overheidsopdracht mandaat + vermelding duur doorsturen naar entiteit gewestelijke boekhouder
 - Naam, e-mailadres betrokken revisoren

BRUXELLES FINANCES ET BUDGET
BRUSSEL FINANCIËN EN BEGROTING

SERVICE PUBLIC RÉGIONAL DE BRUXELLES
GEWESTELIJKE OVERHEIDS DIENST BRUSSEL

Update van de Omzendbrief met het oog op de toepassing van de boekhoudkundige regels waarin de Ordonnantie van 04 april 2024 houdende de Codex van de openbare financiën van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest voorziet

- een duidelijker en meer gedetailleerde omschrijving van de te volgen werkwijze voor artikel 7 (bijzondere afschrijvingsregels) van de omzendbrief;
- artikel 8 werd verder uitgewerkt en gedetailleerder omschreven, rekening houdend met het in 2023 door de interministeriële conferentie Financiën en Begroting goedgekeurde advies van de Commissie voor de Openbare Comptabiliteit met betrekking tot de herwaardering van gebouwen en terreinen en een aanbeveling van het Rekenhof in deze materie.

BRUXELLES FINANCES ET BUDGET
BRUSSEL FINANCIËN EN BEGROTING

SERVICE PUBLIC RÉGIONAL DE BRUXELLES
GEWESTELIJKE OVERHEIDS Dienst BRUSSEL

Update van de Omzendbrief met het oog op de toepassing van de boekhoudkundige regels waarin de Ordonnantie van 04 april 2024 houdende de Codex van de openbare financiën van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest voorziet

Art 20. Het boekhoudkundig referentiekader, dat door de entiteit van de Gewestelijke Boekhouder aan de bevoegde boekhouders ter beschikking wordt gesteld, herneemt de wetgeving, handleidingen met concrete boekhoudschema's, goede praktijken, instructies en formulieren.

Herziening met tot doel de boekhoudfiches meer te structureren, de zoekfuncties te verbeteren, boekhoudfiches, incl. subsidies.

BRUXELLES FINANCES ET BUDGET
BRUSSEL FINANCIËN EN BEGROTING

SERVICE PUBLIC RÉGIONAL DE BRUXELLES
GEWESTELIJKE OVERHEIDS Dienst BRUSSEL

Stand van zaken betreffende de boekhoudregels

- De vastgestelde rechten;
- Boekhoudkundige vereisten voor subsidies;
- Boekhoudkundige regels voor eindejaars cut off
- Andere relevante boekhoudregels

BRUXELLES FINANCES ET BUDGET
BRUSSEL FINANCIËN EN BEGROTING

SERVICE PUBLIC RÉGIONAL DE BRUXELLES
GEWESTELIJKE OVERHEIDS DIENST BRUSSEL

De vastgestelde rechten

Ter herinnering - 4 voorwaarden :

- het bedrag van het recht is op nauwkeurige wijze vastgesteld;
- de identiteit van de schuldenaar of van de schuldeiser is bepaalbaar;
- er is een verplichting om te betalen;
- de betrokken boekhoudkundige entiteit heeft een verantwoordingsstuk in het bezit.

BRUXELLES FINANCES ET BUDGET
BRUSSEL FINANCIËN EN BEGROTING

SERVICE PUBLIC RÉGIONAL DE BRUXELLES
GEWESTELIJKE OVERHEIDS DIENST BRUSSEL

Boekhoudkundige vereisten voor subsidies

KB houdende vaststelling van het boekhoudplan van toepassing op de gewesten (maar ook in termen van waarderings-, boekings- en aanrekeningsregels).

- Art 20 5° : voor de toelagen waarvan de toekenning niet door organieke bepalingen wordt geregeld wordt de verplichting om te betalen geacht te bestaan op de datum waarop het besluit of de akte van toekenning in werking treedt;
- Art 26 : De verrichtingen die worden aangegaan onder opschortende voorwaarde worden geboekt als rechten en verplichtingen in de klasse 0 zolang die voorwaarde hangende is; ze worden in de klassen 1 tot 7 geboekt wanneer de voorwaarde is vervuld.

BRUXELLES FINANCES ET BUDGET
BRUSSEL FINANCIËN EN BEGROTING

SERVICE PUBLIC RÉGIONAL DE BRUXELLES
GEWESTELIJKE OVERHEIDSDIENST BRUSSEL

Chronologie van de door de directie gevolgde procedures met betrekking tot boeking en aanrekeningsregels van subsidies (andere dan EU)

- Vastleggingen : geregistreerd door de technische diensten en daarna door de controleur van de vastleggingen en de vereffeningen;
- Vereffeningen : geboekt door de directie boekhouding op basis van de schuldvordering (DV) ontvangen van de derde;
- Voorboeking van het verantwoordingsstuk (DV) > technische diensten. Derdenrekeningen geboekt op dit moment;
- Terug naar de directie boekhouding - na de validatie door de ordonnateur (incl. betaling) – voor boeking in de kosten (Rek.nr. 6x);
- De monitoring van het proces (voorwaarden controleren en bewijstukken opstellen) wordt beheerd door de technische diensten (niet door de directie boekhouding).

BRUXELLES FINANCES ET BUDGET
BRUSSEL FINANCIËN EN BEGROTING

SERVICE PUBLIC RÉGIONAL DE BRUXELLES
GEWESTELIJKE OVERHEIDSDIENST BRUSSEL

Boekhoudregels voor eindejaars cut off

Art. 21. Er moet rekening worden gehouden met de kosten en de opbrengsten eigen aan het boekjaar of aan de vorige boekjaren, ongeacht de datum van betaling of inning.

Art. 22. Elke verrichting wordt aan het boekjaar en aan het begrotingsjaar gehecht tijdens het welke ze heeft plaats gehad. Om tot een boekjaar en een begrotingsjaar te behoren moeten de rechten zijn vastgesteld gedurende die jaren.

De uiterlijk op 31 december vastgestelde rechten die evenwel niet vóór 1 februari van het daaropvolgende jaar door de boekhoudkundige entiteit zijn geboekt, behoren tot een volgend jaar.

BRUXELLES FINANCES ET BUDGET
BRUSSEL FINANCIËN EN BEGROTING

SERVICE PUBLIC RÉGIONAL DE BRUXELLES
GEWESTELIJKE OVERHEIDS Dienst BRUSSEL

Boekhoudregels voor eindejaars cut off

Art. 23. De boeking in de algemene boekhouding van te innen of te vereffenen vastgestelde rechten geven, wanneer het om begrotingsverrichtingen gaat, aanleiding tot een gelijktijdige aanrekening in de begrotingsboekhouding.

Specifieke toepassingen :

- Algemene boekhouding vs begrotingsboekhouding (art 22 en 23) ;
- Te ontvangen facturen, creditnota's – Op te stellen facturen Cnota's
- Voorzieningen voor vakantiegeld

BRUXELLES FINANCES ET BUDGET
BRUSSEL FINANCIËN EN BEGROTING

SERVICE PUBLIC RÉGIONAL DE BRUXELLES
GEWESTELIJKE OVERHEIDS Dienst BRUSSEL

Andere relevante boekhoudregels

- Terreinen en gebouwen : ge(her)waardeerd tegen hun marktwaarde;
- Werken van burgerlijke bouwkunde : ge(her)waardeerd tegen hun vervangingswaarde;
- Financiële deelnemingen : jaarlijks geherwaardeerd met toepassing van het deelnemingspercentage op de boekwaarde van het netto-actief van de vennootschap waarin wordt deelgenomen;
- Voorzieningen kunnen worden aangelegd, gewaardeerd onder bepaalde voorwaarden.

BRUXELLES FINANCES ET BUDGET
BRUSSEL FINANCIËN EN BEGROTING

SERVICE PUBLIC RÉGIONAL DE BRUXELLES
GEWESTELIJKE OVERHEIDS DIENST BRUSSEL

To do

- Opstellen van een boekhoudfiche voor de boeking van EU-subsidies.
- Finaliseren van de actualisatie van het besluit financiële actoren.
- Overstappen naar SAP Group Reporting (nieuwe consolidatiesoftware);
- Opstellen van de resterende besluiten :
 - ❖ Besluit vastgestelde rechten;
 - ❖ Besluit verantwoordingstukken;
 - ❖ Actualiseren van het besluit consolidatie van de gewestelijke jaarrekening

BRUXELLES FINANCES ET BUDGET
BRUSSEL FINANCIËN EN BEGROTING

SERVICE PUBLIC RÉGIONAL DE BRUXELLES
GEWESTELIJKE OVERHEIDS DIENST BRUSSEL

To do

- Opstellen van de resterende besluiten (vervolg) :
 - ❖ De creatie van een sharepoint voor het beheer van zowel de P-file Rekenhof – IBR als de vervanging van het excelbestand (zie hierboven);
 - ❖ Het bijhouden en bewaren van boeken en journalen op een wijze die hun materiële continuïteit, hun regelmatigheid en de onomkeerbaarheid van de boekingen verzekert.

BRUXELLES FINANCES ET BUDGET
BRUSSEL FINANCIËN EN BEGROTING

SERVICE PUBLIC RÉGIONAL DE BRUXELLES
GEWESTELIJKE OVERHEIDS DIENST BRUSSEL

Bedankt voor uw aandacht

BRUXELLES FINANCES ET BUDGET
BRUSSEL FINANCIËN EN BEGROTING

SERVICE PUBLIC RÉGIONAL DE BRUXELLES
GEWESTELIJKE OVERHEIDS DIENST BRUSSEL